

**ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ
«ЛУБЕНСЬКИЙ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАХОВИЙ
КОЛЕДЖ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО АГРАРНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ»**

Циклова комісія економічно – комерційних дисциплін

«Затверджую»

Заступник директора

з навчальної роботи

Тетяна КОНКІНА

«16» 01 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 051 Економіка

2024 – 2025 навчальний рік

Освітня програма: Освітньо-професійна програма «Економіка» підготовки фахового молодшого бакалавра

галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 051 Економіка

Розглянуто та схвалено Педагогічною радою коледжу

Протокол № 9 від «21» червня 2024 р.

Мова навчання: українська

Розробник:

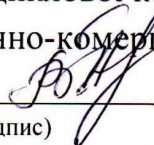
Орошан Тетяна Анатоліївна, викладач економічних дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робочу програму схвалено на засіданні
циклової комісії економічно-комерційних дисциплін

Протокол № 7 від “16” січня 2025 року

Голова циклової комісії
економічно-комерційних дисциплін

(підпис)

(Вікторія ПОНОМАРЕНКО)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь, напрям підготовки, освітньо-освітньо-професійний ступінь	Статус дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів 3	Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки	Обов'язковий освітній компонент, що формує спеціальні компетентності
Модулів 3	Спеціальність 051 Економіка	Рік підготовки
		2-й на базі БЗСО, 1-й на базі ПЗСО
Загальна кількість годин 90		1
Тижневих годин: аудиторних 3 самостійної роботи студента 1.5	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Лекції
		34 год.
		Практичні
		26 год.
		Самостійна робота
		30 год.
		Засоби оцінювання
		залік

2. Мета навчальної дисципліни та результати навчання

Мета викладання навчальної дисципліни “Менеджмент” - формування комплексу теоретичних знань і практичних навичок у галузі менеджменту, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями всіх форм власності в умовах ринкових відносин.

Завдання навчальної дисципліни «Менеджменту» є теоретична підготовка студентів з питань: сутності основних понять і категорій менеджменту та управління; принципів та функцій менеджменту; системи методів управління;

- змісту процесів та технології управління; основ планування, здійснення мотивування та контролювання; організації взаємодії та повноважень; прийняття рішень у менеджменті; інформаційного забезпечення процесу управління; керівництва та лідерства, стилів управління; системи управління конфліктами; етики і відповідальності у менеджменті; ефективності управління.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Менеджмент» є управлінські та міжособові відносини, які складаються в процесі виконання певних функцій з метою оптимізації функціонування господарюючих суб'єктів і створення умов, за яких найбільш ймовірно і з мінімальним ризиком реалізуються стратегічні й тактичні цілі.

Передумовою вивчення навчальної дисципліни «Менеджменту» є засвоєння знань із базових, вибірково-обов'язкових предметів загальноосвітньої підготовки, профільних предметів, нормативних, вибірових дисциплін та спеціальних курсів: «Вступ до спеціальності», «Політична економія», «Історія та культура України», «Економіка підприємства».

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі освіти **повинні:**

- **знати:** теорії управління, основні підходи та базові концепції сучасного менеджменту; методи прийняття управлінського рішення; основні функції менеджменту, планування, у тому числі стратегічне, організація, мотивація, у тому числі лідерство, та контроль.

- **уміти:** вільно використовувати положення теорії менеджменту в науковому дискурсі; розрізняти основні школи та концепції менеджменту; складати плани та встановлювати цілі організації; застосовувати кількісні методи планування; аналізувати структуру організації; застосовувати основні інструменти мотивації; розвивати лідерські здібності; будувати комунікації та здійснювати контроль діяльності організації.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Менеджмент» є обов'язковим компонентом підготовки фахових молодших бакалаврів. Вона формує базу знань та взаємопов'язана з такими дисциплінами, як «Вступ до спеціальності», «Політична економія», «Історія та культура України», «Економіка підприємства».

Програмою навчальної дисципліни «Менеджмент» передбачено проведення лекцій, практичних, складання семестрового заліку.

Перелік і сутність сформованих компетентностей і результатів навчання:

Назва компетентностей/ результатів навчання	Сутність сформованих компетентностей/результат
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати типові спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері або у процесі навчання, що вимагає застосування положень і методів економічної науки, та може характеризуватися певною невизначеністю умов; нести відповідальність за результати своєї діяльності; здійснювати контроль інших осіб у визначених ситуаціях.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології. ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість
Спеціальні компетентності (СК)	СК 2. Здатність обирати й застосовувати положення нормативно-правових актів для якісного виконання завдань та обов'язків професійної діяльності. СК 5. Здатність планувати діяльність суб'єктів господарювання в умовах мінливого середовища.

	СК 6. Здатність вирішувати професійні завдання з організації діяльності окремих підрозділів суб'єктів господарювання. СК 7. Здатність виконувати завдання, пов'язані з функціонуванням системи управління суб'єктів господарювання.
Результати навчання (РН)	РН 2. Володіти державною та іноземною мовами у професійній діяльності. РН 3. Здійснювати пошук, збирання, оброблення та аналізування інформації у професійній діяльності. РН 5. Використовувати сучасні інформаційні і комунікаційні технології для розв'язання професійних завдань. РН 6. Проявляти ініціативу та підприємливість щодо розвитку підприємства (підрозділу). РН 8. Використовувати нормативно-правові акти, що регламентують професійну діяльність. РН 12. Розв'язувати професійні завдання з організації діяльності підприємства (підрозділу). РН13. Володіти методами й інструментарієм для виконання управлінських рішень щодо функціонування підприємств (підрозділу). РН 14. Знаходити оптимальні, обґрунтовані, творчі рішення для розв'язування професійних завдань. РН 15. Володіти навичками міжособистісної взаємодії, які дають змогу досягати професійної мети

3. Критерії оцінювання рівня знань здобувачів освіти

Оцінка за 4 – бальною шкалою	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти
5 (відмінно)	Здобувач виявляє особливі творчі здібності по дисципліні «Менеджмент» працювати самостійно і в команді, нести професійну відповідальність за результати роботи, дотримуватися норм та стандартів професійної етики для досягнення спільної мети, без допомоги викладача. Знати економічні категорії та закони для розуміння зв'язків, що існують між процесами та явищами в різних економічних системах. Вміти знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію щодо факторів та показників якості товарі. Визначати й аналізувати фінансово-економічні показники діяльності підприємства для виявлення резервів раціонального використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Вміти використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях щодо асортиментної політики, переконливо аргументує відповіді.
4 (добре)	Здобувач вільно володіє вивченим обсягом матеріалу з дисципліни «Менеджмент», застосовує їх на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі щодо визначення основних показників якості, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Формувати і надавати облікову-аналітичну інформацію для ухвалення управлінських рішень з метою підвищення ефективності бізнесу. Вміти зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію про товари та їх асортимент під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність; добирати аргументи для підтвердження думок.
3 (задовільно)	Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу з дисципліни «Менеджмент», виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.
2 (незадовільно)	Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів з дисципліни «Менеджмент» елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.

4. Програма навчальної дисципліни

ВСТУП

Завдання і зміст дисципліни “Менеджмент”, її зв’язок з іншими дисциплінами. Значення для підготовки спеціалістів економічних дисциплін.

Роль вітчизняних і зарубіжних вчених у розвитку науки про менеджмент, вдосконалення організації управління персоналом.

Основні поняття: менеджмент, планування в організації, організація, мотивація, управлінський контроль, комунікації, управління групами, лідерство та керівництво, управлінське рішення, управління конфліктами та стресами.

ТЕМА 1. ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ТА СУТЬ МЕНЕДЖМЕНТУ

Зміст дисципліни та зв’язок з іншими дисциплінами. Суть категорій управління та менеджменту. Історичний розвиток передумов сучасного менеджменту. Цілі, завдання, принципи, методи та види менеджменту. Еволюція теорії і практики менеджменту. Сучасні теорії менеджменту.

ТЕМА 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ОБ’ЄКТ УПРАВЛІННЯ

Визначення терміну “підприємство”. Суб’єкти підприємницької діяльності. Цілі та місія підприємства. Класифікація, правовий статус діяльності підприємства. Життєвий цикл. Культура організації та її складові. Організація управління у різних формуваннях АПК.

Внутрішнє середовище підприємства. Зовнішнє середовище функціонування підприємства. Основні характеристики зовнішнього середовища. Складові мікросередовища. Основні чинники та фактори, що визначають макросередовище.

Практичне заняття

Ознайомлення з типами організаційних структур управління.

ТЕМА 3. ФУНКЦІЇ МЕНЕДЖМЕНТУ. ПЛАНУВАННЯ В ОРГАНІЗАЦІЇ

Сутність і зміст планування як функції менеджменту. Принципи планування. Його види та їх взаємозв’язок.

Поняття стратегії. Етапи стратегічного планування. Механізм реалізації стратегії.

Поняття бізнес-плану. Загальна характеристика бізнес-планування та його функції. Основні розділи бізнес-плану. Послідовність розробки бізнес-плану підприємницької діяльності.

Практичні заняття

Планування бізнес-плану розвитку підприємства.

Презентація бізнес-плану.

ТЕМА 5. ОРГАНІЗАЦІЯ ЯК ФУНКЦІЯ МЕНЕДЖМЕНТУ

Зміст організаційної функції в менеджменті.

Основні складові організаційного процесу: розподіл праці, делегування, відповідальність і повноваження.

Принципи формування організаційних структур управління виробництвом та їх розвиток.

ТЕМА 6. МОТИВАЦІЯ

Поняття і сутність мотивації. Категорії мотивації. Змістові теорії мотивації. Процесуальні теорії мотивації.

ТЕМА 7. УПРАВЛІНСЬКИЙ КОНТРОЛЬ

Поняття, суть та необхідність контролю. Мета, завдання, типи та процес контролю. Аудит.

Практичне заняття

Контроль як загальна функція менеджменту

Проаналізувати моделі прийняття управлінських рішень. Розглянути технологію прийняття управлінських рішень. Дослідити етапи процесу контролювання.

ТЕМА 8. КОМУНІКАЦІЇ В УПРАВЛІННІ

Поняття інформації, класифікація та її роль в менеджменті. Джерела інформації. Інформаційне забезпечення процесу управління.

Поняття комунікації та комунікаційного процесу, елементи та етапи комунікаційного процесу. Типи комунікацій, форми, засоби, бар'єри комунікацій. Забезпечення ефективних комунікацій.

Організація проведення нарад, ділових бесід, телефонних розмов, комерційних переговорів.

Практичні заняття

Організація проведення нарад, бесід, комерційних переговорів.

ТЕМА 7. УПРАВЛІННЯ ГРУПАМИ, ЛІДЕРСТВО ТА КЕРІВНИЦТВО

Групи, їх виникнення, класифікація та розвиток груп. Поняття формальних і неформальних груп. Фактори, що впливають на ефективність діяльності групи (чисельність, склад, групові норми, згуртованість, одностайність, конфліктність, статус членів групи, відносини). Природа та визначення керівництва та лідерства. Форма впливу та влади. Теорії лідерства. Стил керівництва.

Вимоги до менеджера. Методи керівництва.

Поняття менеджменту персоналу. Соціальне партнерство та його функції. Планування та формування персоналу підприємства. Поняття, види, планування та управління кар'єрою.

Практичні заняття

Вивчення ділових та особистих якостей керівника. Стили керівництва.

Психологія особистості. Формування кар'єрограми.

ТЕМА 8. ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ

Сутність управлінських рішень. Класифікація управлінських рішень. Вимоги до управлінських рішень. Етапи прийняття управлінських рішень.

Моделі та методи прийняття управлінських рішень.

Практичне заняття

Прийняття управлінських рішень

ТЕМА 9. УПРАВЛІННЯ КОНФЛІКТАМИ ТА СТРЕСАМИ

Природа конфлікту, його складові. Види, причини конфліктів. Способи вирішення конфліктних ситуацій.

Стреси та фактори, що їх викликають, шляхи їх уникнення.

Аналіз конфліктних ситуацій та шляхи виходу з них.

Практичне заняття

Управління конфліктами. Проаналізувати конфліктні ситуації та зазначити шляхи виходу з конфлікту.

11. ЕФЕКТИВНІСТЬ УПРАВЛІННЯ

Сутність ефективності управління. Показники ефективності управління організацією. Напрямки підвищення ефективності управлінської праці.

Практичні заняття

Ефективність системи менеджменту.

Оцінка ефективності менеджменту за показниками фінансового стану..

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		лекції	практичні	семінарські	сам. опр.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Тема 1. Історія розвитку та суть менеджменту	4	2			2
Всього за розділом	4	2			2
Тема 2. Організація як об'єкт управління.					
2.1 Поняття та ознаки організації	4	2			2
2.2 Макро- та мікросередовище управління та його складові	4	2	2		
Всього за розділом	8	4	2		2

Тема 3 . Функції менеджменту. Планування в організації					
3.1 Сутність планування і його місце в управлінні підприємством	4	2			2
3.2 Стратегічне планування	8	2	4		2
Всього за розділом	12	4	4		4
Тема 4. Організація як функція менеджменту	4	2			2
Всього за розділом	4	2			2
Тема 5. Мотивація	4	2			2
Всього за розділом	4	2			2
Тема 6. Управлінський контроль	6	2	2		2
Всього за розділом	6	2	2		2
Разом за модулем	38	16	8		14
Модуль 2					
Тема 7. Комунікації в управлінні					
7.1 Поняття інформації та комунікації	4	2			2
7.2 Організація проведення нарад, бесід і комерційних переговорів	8	2	4		2
Всього за розділом	12	4	4		4
Тема 8. Управління групами, лідерство та керівництво					
8.1 Менеджер у системі управління. Методи керівництва	6	2	2		2
8.2 Психологія особистості	6	2	2		2
8.3 Менеджмент персоналу	6	2	2		2
Всього за розділом	18	6	6		6
Разом за модулем	30	10	10		10

Модуль 3					
Тема 9. Прийняття управлінських рішень					
9.1 Поняття та класифікація управлінських рішень, вимоги до них	6	2	2		2
9.2 Моделі та методи прийняття рішень	4	2			2
Всього за розділом	10	4	2		4
Тема 10. Управління конфліктами та стресами	6	2	2		2
Всього за розділом	6	2	2		2
Тема 11. Ефективність управління	6	2	4		
Всього за розділом	6	2	4		
Разом за модулем	22	8	6		22
Всього годин з навчальної дисципліни	90	34	26		30

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Організація як об'єкт управління	2
2	Функції менеджменту. Планування в організації	4
3	Управлінський контроль	2
4	Комунікації в управлінні	4
5	Управління групами, лідерство та керівництво	6
6	Прийняття управлінських рішень	2
7	Управління конфліктами та стресами	2
8	Ефективність управління	4
	Всього годин	26

7. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Історія розвитку та суть менеджменту	2
Тема 2. Організація як об'єкт управління	2
Тема 3. Функції менеджменту. Планування в організації	4
Тема 4. Організація як функція менеджменту	2
Тема 5. Мотивація	2
Тема 6. Управлінський контроль	2
Тема 7. Комунікації в управлінні	4
Тема 8. Управління групами, лідерство та керівництво	6
Тема 9. Прийняття управлінських рішень	4
Тема 10. Управління конфліктами та стресами	2
Разом	30

8. Методи навчання

- Лекція; бесіда
- Проблемний виклад
- Ілюстрація; демонстрація
- Імітаційно-ігрові
- Ділові ігри
- Самостійна робота
- Інтерактивні методи

9. Методи контролю

- Усне опитування
- Письмове опитування
- Вибіркове опитування перед початком заняття
- Тести
- Письмова контрольна робота
- Індивідуальна співбесіда
- Інтерактивні методи
- Модульний контроль

10. Методичне забезпечення

1. Підручники, навчальні посібники з маркетингу.
2. Нормативні та директивні матеріали.
3. Схеми, графіки, таблиці, діаграми.
4. Роздатковий матеріал.

11. Рекомендована література

Базова

1. Шкільняк М. М, Овсянюк-Бердадіна О. Ф., Крисько Ж. Л., Демків І. О. Менеджмент: підручник. Тернопіль: ЗУНУ, 2022 р. 258 с.
2. Балановська Т. І., Гоголя О. П., Кубіцький С. О., Михайліченко М. В., Троян А. В. Управління організацією: навчальний посібник. Київ ФОП Ямчинський О. В., 2021. 464 с.
3. Менеджмент: навч. посіб. / Н.С. Краснокутська, О.М. Нащекіна, О.В. Замула та ін. Харків: «Друкарня Мадрид», 2019. 231 с.
4. Харченко Г. А., Гоголя О. П., Харченко В. В. Теорія організації: Навч. Посіб. Київ: ЦП «Компринт» 2020. 453 с.

Допоміжна

1. Стамат В. М. Формування стратегій міжнародного аграрного маркетингу. Тенденції та перспективи розвитку менеджменту в умовах глобальних викликів : матеріали І Міжнар. наук.-практ. конф., м. Херсон, 28 травня 2021 р., Херсон : Книжкове видавництво ФОП Вишемирський В.С., 2021. С. 368-370.
2. Стамат В. М. Стратегічний аналіз як етап стратегічного підходу до управління підприємством. Глобальні принципи фінансового, облікового та аналітичного забезпечення аграрного сектора економіки : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 8-9 листопада 2018 р. Харків, 2018. С. 305-308.

12 Інформаційні ресурси

1. Конституція України від 28 червня 1996 р., редакція від 01.01.2020 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV Чинний зі змінами 03. 09. 2024 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
3. Закон України “Про підприємництво” зі змінами 2024 рік №698-XII від 07.02.1991, редакція від 11.02.2022 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/698-12#Text>
4. Закон України “Про інформацію” від 2 жовтня 1992 року № 2657-XII, редакція від 27. 07. 2023 року
URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
5. Навчальні матеріали онлайн. URL: <http://pidruchniki.com/menedzhment/> .